

PA GABALU KAIMIŅU PAGALMĀ VISS IZSKATĀS CITĀDI

PATIESĪBA: VIENĀDI CEĻI, VIENĀDAS RŪPES

„Laika” korespondenta vēstule no Štutgartes

Laiku palaiķam dzirdēdams nopalājam mūsu trimdas organizācijas un to vadītājus. Esmu vērīgi klausījies arī ko par savām organizācijām un to darbiniekiem saka igauņi, lietuvieši, pat rumāņi un ungāri. Iznākums apmēram tas pats. Nelielas atšķirības izskaidrojamas ar katras tautas raksturu un temperamentu. Bet visiem kopējs ir nīgrs prāts un sevis, vai savu vajadzību pabīdīšana visam priekšā. Visi trimdinieki, bet sevišķi tie, kas dzīvo cieši saspiesīti kopā, vienādi par kaut ko erojas, un, tā kā ilgi krātais sapīkums kaut kur jānovada, tas sāk plosīties pār to galvām, kas gadās tuvāk, — tās ir parasti komitejas un to vadītāji, kādreiz arī tas skolotājs vai mācītājs, ar kuŗu iznāk darīšana.

Satiku šinīs dienās kādu igauņu centrālās komitejas apgabala pārstāvi. Ap to pulcējās vairāki citi igauņi. Iznāca apstāšanās un neliela aprunāšanās. Kāds no igauņiem jautāja, kā tas var būt, ka latvieši saviem piederīgiem Vācijā sadalot tik daudz pārtikas saiņu un naudas ziedojumus, bet igauņi no savas komitejas neesot tikpat kā neko redzējuši. Man tas, protams, ļoti glaimoja, lai gan pie dalīšanas pats klāt neesmu. Tomēr man igauņu sarunu biedram bija jāpastāsta, ko dienu iepriekš teica manas dzīves vietas tautieši.

„Kā tas var būt, ka citās latviešu novietnēs,” teica Štutgartes tautieši, „svētkos saņēma katrs pa divi saiņiem, bet mums tikai vienreiz dalīts.”

Saviem tautiešiem atbildēju, ka nav vairs UNRRA laika, ka visiem dalīja līdzīgās devās, tagad iespējams pasniegt no pašu puses palīdzīgu roku tikai tādām, kam patiešām palīdzības vajaga. Tādēļ ne vairs katram var iedot

pabalstu, un tādā pašā apmērā, nedz tas arī vajadzīgs.

Bet, sapīkušajam igauņim man atlika pateikt tikai to, ko par savām komitejām un tautiešu deviņo roku runā pašu tautieši.

Bet, ne jau pabalstu lietas ir vienīgās, kur vienā, vai otrā cilvēkā, neatkarīgi no tā tautības, izpaužas līdzīgas noskaņas.

Tas pats ir ar skolām.

„Kādēļ lietuvieši var katru savu skolnieku lietuviešu ģimnazijā labi apgādāt, bet latvieši ne?” to jautājam esmu bieži dzirdējis. Te nelīdz norādīt, ka latviešu trimdinieki plaši palīdzējuši kara invalīdiem un to atpūtas mītnes ierīkošanai, kas sašaurinājis iespēju palīdzībai citā laukā.

Bet pietiek paklausīties, ko par savas ģimnazijas uzturēšanu Vācijā (pie Manheimas) runā paši lietuvieši. Šo iespēju man deva šinīs dienās kāds brauciens tieši uz šo vjetu. Dzirdēju zūdišanos un neapmierinātību.

Daži pukojas, ka par pili, kurā tagad mitinājas ģimnazija ar internātu, pār maksāts. Citi norāda, ka pārcelšanās no Dīpholcas bijusi neizdevīga, jo tur šī skola iekļāvusies bēgļu nometņu skolu aprūpes lokā, saņemot ievērojamu atbalstu no vācu puses, kamēr te šī skola skaitās par privātu skolu, un visi izdevumi jāsamaksā pašiem. Izklaušījās tā, ka lietuviešu skolotāji pat apskauž mūsu Augustdorfas ģimnaziju, kas mitinājas pelēcīgās barakās. Bet, no visām pusēm lietuvieši man stāstīja, kādas grūtības tiem ir ar savu skolu, internātu un tiem 185 audzēkņiem, kas šinī vienīgajā lietuviešu ģimnazijā brīvajā pasaulē sapulcināti.

Un, gluži to pašu dzirdēju no ungāru skolu darbiniekiem, kas līdzīgi latviešiem un lietuviešiem uztur Vācijā ģimnaziju un internātu. Tiem trūkst pat skapju, kur novietot mācības līdzekļus.

Rūpes visiem vienādas, un tās izpazīstot, redzam, ka nav gluži tā, ka vieniem klātos ļoti labi, bet otriem slikti, un pērējiem tikai tādēļ slikti, ka pie tā vainīgi kādi „nemākuļi“.

Štutgartē, un jau agrāk Minchenē, man gadījās runāt ar igauņiem par darba iespējām Vācijā. Štutgartē mans sarunu biedrs bija igauņu komitejas pārstāvis, kamēr Minchenē kāds jauns igauņu akadēmiķis, kas pēc karavīra gaitām turpat izstudējis veterinārmedicīnu.

„Geislingenā, kur dzīvo 180 igauņu, darba netrūkst. Kas vien ir ar mieru strādāt fabrikā, darbu atrod. Mēs meklējam darba rokas

Minchenes igauņi atzinās, ka savā arodā darbu nav atradis. Strādājis kādu laiku amerikāņu iestādē, bet štatu samazināšanas dēļ pirms gada atlaists. Sešas ne-

dēļas staigājis no vienas vietas uz otru, meklēdams darbu, kamēr to atradis atkal pie amerikāņiem.

„Meklēju darbu arī pie vāciešiem. Tie pret DP izturas aizdomīgi. Darbu pie vāciešiem neatradīs neviens tāds, kas nevar pierādīt, ka pēdējos gados kur strādājis. Viņi šaubas, ka cilvēks, kas nav derējis citiem, derēs arī tiem. Amerikāņu iestādēs arī daudz ko nosaka vācieši, un tie mēģina izgādāt saviem tautiešiem priekšrocības. Bet es neatlaidos un darbu atradu. Alga nav liela, tomēr darbs vairāk vērts kā bezdarbība.“

Par vāciešu izturēšanos pret DP arī spriež dažādi. Netrūkst tādu, un to vēl vakar man apstiprināja kāds tautietis, kas darba atrašanā un grūtajos panākumos var pateikties kādam švābam. Manā mājā dzīvo kāda poļu ģimene, kur trīs tās locekļi jau gadiem ilgi strādā tikai pie vāciešiem.

Ad. Šd.

Štutgartē, martā.

Laiks 26.03.1955